

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

30. TÝDEN (25.7.2022)

Kamil Holý

Výzkumný tým č. 20: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka [Poradenství](#). Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Druhý týden pokračuje hromadná migrace molic, rostliny místy obsypané, spousty vajíček, bez účinné ochrany bude srpnová generace velmi početná. Nedostatečně ošetřené porosty a současně při nedostatku užitečných organismů dochází znovu k růstu kolonií mšice zelné. Za sucha a tepla je vyšší škodlivost dřepčίκů - urychlení zasychání listů. Zápředníčků méně, třásněnky v cibuli nadále hrozbou.

V současných vedrech se výrazně zkracuje doba vývoje škůdců a snižuje účinnost insekticidů, nejen pyretroidů. Nejvíce napadené porosty je třeba ošetřit přednostně v ranních hodinách, kdy jsou teploty nejnižší.

Brukvovitá zelenina - molice migrují krajinou na velké vzdálenosti, při vysokých teplotách dochází k urychlení vývoje a minimální srážky neredukují početnost. Usycháním rostlin v okolí (plané rostliny, výdrol...) se zvyšuje atraktivita porostů pod závlahou pro molice a další škůdce, kteří se v nich koncentrují. V porostech s medovicí molic jsou včely, pozor na aplikaci přípravků v době letu včel! Vysoké teploty v kombinaci s intenzivní imigrací snižují účinnost přípravků, druhý den po aplikaci může být na rostlinách podobný, nebo dokonce vyšší počet škůdců než před ošetřením. Není to rezistencí, ale shodou několika nepříznivých faktorů. Nepřítel mšic je v porostech málo, došlo ke zvětšení kolonií mšice zelné, pokud bude trend pokračovat, může dojít k přemnožení. Dřepčící lokálně, ale za sucha a tepla jsou škody při stejném poškození vyšší (rychlejší usychání listů). S ubýváním dospělců zápředníčků ubývá i množství housenek. Na sledovaných pozemcích nejsou třásněnky ani v hlávkách zelí, i když na cibuli je výskyt nadále vysoký.

Ostatní zelenina - v některých porostech cibule zůstává vysoká početnost třásněnek, při přemnožení nutno opakovat ošetření v krátkém odstupu, aby se zasáhli jedinci, kteří jsou ukryti v nahloučených listech, kam se přípravky nedostanou. Mandelinky se budou na bramborech vyskytovat s různou intenzitou nejspíše po celé léto - nepodcenit monitoring. Při kombinaci vysokých teplot a sucha se zvyšuje riziko škodlivosti polyfágní svilušky chmelové i na polní zelenině (celer, tykvovitá zelenina...).

Riziková: Molice, mšice, zápředníček, dřepčící, třásněnky, mandelinky

Molice vlašovičnicková

- pokračuje na toto období nezvykle vysoký přilet molice do porostů, místy rostliny obsypány, po vylíhnutí nymf bude pokryta celá listová plocha. **Nedostatek snůšky láká do porostů s medovicí včely** - pozor při aplikaci přípravků. Na medovici rostou černě.

Monitoring - dospělci na spodní straně listů, vajíčka nejprve bílá na bílém kruhovém podkladu, později tmavnou. Nymfy ploché, přisáté k podkladu.

Ochrana - prevencí je zaorat napadené porosty co nejdříve po sklizni - zabránit líhnutí a přeletu nových dospělců. Nejcitlivější k insekticidům jsou dospělci, ale při současném náletu a teplotách by se muselo ošetřovat 2-3x týdně, je třeba počítat s vysokým výskytem nymf a zvolit později odpovídající ochranu.

Zápředníček polní

- početnost klesá, ale jedná se pouze o dočasnou, mezigenerační proluku. Teplé počasí tomuto subtropickému druhu vyhovuje, bude s ním nejspíše problém i nadále.

Monitoring - odchyt dospělců do feromonových lapáků. Housenky na spodní straně listů, při žíru zůstává horní pokožka listu často nepoškozena (skeletování).

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům.

Housenky

- ve sledovaných porostech žádné, ale v jiných oblastech mohou škodit housenky kovolesskele gama a dalších polyfágních druhů. Početnost dospělců bělásků vyšší, ale housenky nezjištěny.

Monitoring - vajíčka a housenky na spodní straně listů. Sledovat odchyt dospělců do nejbližších světelných lapáků ze sítě ÚKZÚZ, porovnat početnost s početností v předchozích letech. Odchyty jsou na Rostlinolékařském portálu.

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům.

Dřepčící r. *Phyllotreta*

- brouků v porostech mnoho není, ale poškození listů je místy patrné. Za vysokých teplot se může migrace urychlit - monitorovat.

Monitoring - přítomnost dospělců nebo požerky na rostlinách.

Ochrana - ošetřit porosty v závislosti na výskytu/škodách. Nepřímou metodou ochrany je výsev hořčice na souvraticích a v manipulačních uličkách (**lapací rostliny**),

hořčice část dřepčků odláká od zelenin a v ní můžete použít přípravky s dlouhodobější účinností, které nelze kuli reziduím použít na rostliny krátce před sklizní (např. u kedluben).

Mšice zelná

- v napadených porostech se početnost zvyšuje, okřídlených dospělců mnoho není, růst kolonií je z předchozího výskytu. Užitečných organismů zatím málo a lokálně - kolonie budou růst.

Monitoring - mšice často na spodní straně listů nebo na nejmladších částech růstových vrcholů a v hlávkách.

Ochrana - v závislosti na ochraně proti molici a počtu užitečných organismů. Po ošetření zkontrolovat účinnost, zda přípravek fungoval i na mšice ukryté pod listy hlávek.

Třásněnky

- na napadené cibuli i po ošetření zůstává vysoká početnost třásněnek, které jsou

ukryté mezi nahloučenými listy - opakovat ošetření. Na **brukvích** třásněnky nezjištěny, ale v jiných oblastech se mohou vyskytovat - u citlivých odrůd zelí sledovat výskyt.

Monitoring - u **cibule** jsou dospělci i nymfy nejčastěji ukryté mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. Při přemnožení jsou posáté listy světlejší a nymfy až u špiček listů. Na **brukvovitě** zelenině jsou třásněnky na spodní straně listů nebo v hlávkách.

Ochrana - při přemnožení na cibuli jeden postřik zpravidla nestačí, při přežívání třásněnek opakovat ošetření. U zelí zabránit vniknutí do hlávek - nízká účinnost ochrany.

Užitečné organismy

- užitečných organismů celkově málo, při výskytu mšic jsou nejhojnější larvy pestřenek, občas mšicomaři a dravé bejlomorky, ale v některých lokalitách užitečných druhů málo - kolonie mšic rostou.

Početnost molic nadále stoupá, v některých lokalitách jsou listy obalené

Na jednom listu molyce

Na druhém kolonie mšic

Oranžové larvy dravých bejlmerek jsou jen místy

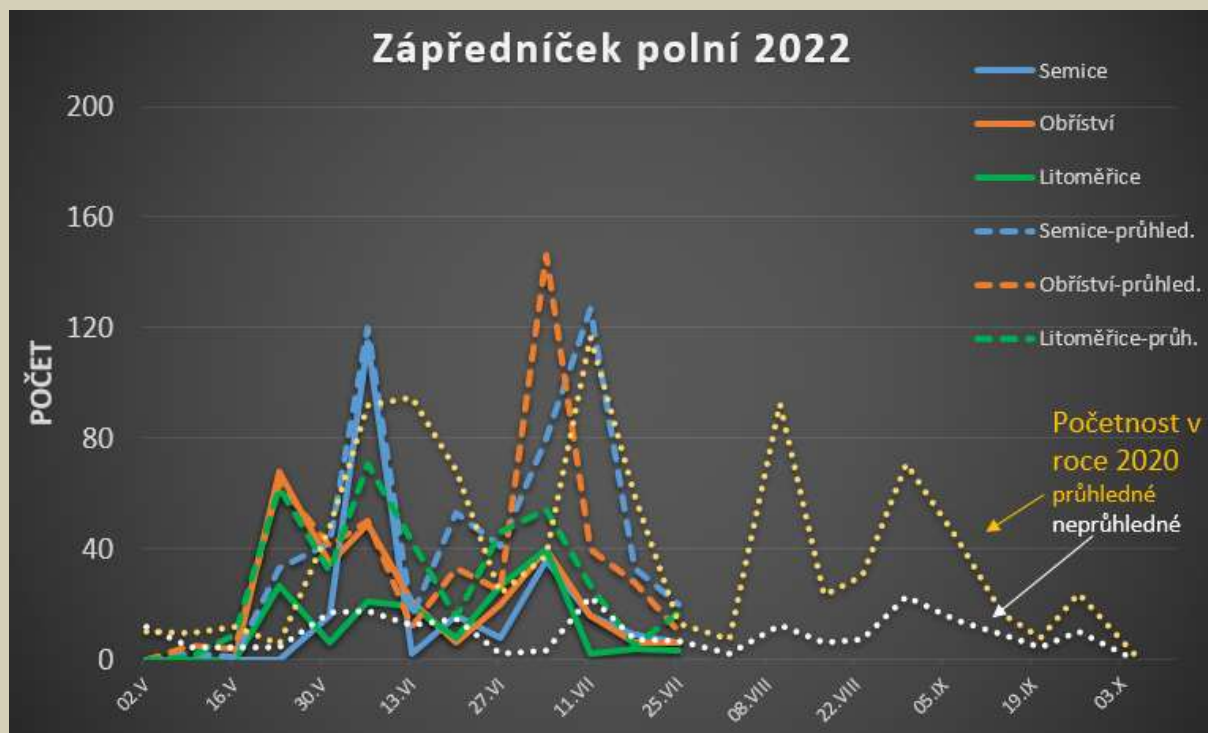
Larev různých druhů pestřenek je více, ale ani ty často nestačí reagovat na rychlost růstu kolonií mšice zelné

Odchyt osenice polní a zápředníčka do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - pozvolný začátek letu 2. generace

Zápředníček - konec letu další generace, housenek ve sledovaných porostech minimum, teplé počasí mu vyhovuje, početnost bude znovu stoupat s další generací

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozím roce (průměr ze všech 3 lokalit)
- přestávka mezi generacemi - 2. generace začne létat koncem července/zač. srpna

